
ДОКУМЕНТИ, МАТЕРІАЛИ, РАРИТЕТИ

УДК 7.071.2:82.6:82.155

ББК 85.313 (4 Укр)

Віолетта Дутчак

ЛИСТИ ДО ВОЛОДИМИРА ЛУЦІВА – РЕАЛІЇ МИСТЕЦТВА БАНДУРИСТІВ УКРАЇНСЬКОГО ЗАРУБІЖЖЯ

Автор публікації вводить до наукового обігу листування відомого українського співака й бандуриста з Великобританії Володимира Луціва. Серед його адресатів упродовж багатьох років були й залишаються відомі митці-бандуристи – виконавці, диригенти, які залишили в листах об'єктивні відомості та суб'єктивні враження про стан розвитку бандурного мистецтва українського зарубіжжя.

Ключові слова: Володимир Луців, епістолярій, українська діаспора, мистецьке життя, бандурне мистецтво.

Розвиток музичної культури України ХХ ст. неможливо розглядати без урахування діяльності митців українського зарубіжжя, які часто виступали як катализатори багатьох процесів у музиці, малярстві, театрі, освіті тощо. Мистецтво бандуристів діаспори – складова частина загальної духовної культури українського народу, що охоплює широкі сфери діяльності як у виконавстві, творчості, конструюванні інструментарію, так і в громадській, методично-педагогічній, видавничій справах. Постаті багатьох митців діаспори сьогодні вже повернуті в Україну, проте їх спадщина ще продовжує залишатися об'єктом і літературно-публіцистичних, і ґрунтовних наукових студій. Серед таких постатей вагоме місце займає Володимир Луців – співак, бандурист, мистецький критик, імпресаріо-менеджер численних гастролей колективів українського зарубіжжя, пропагандист української культури у світі, уродженець Прикарпаття (Надвірна, 25.06.1929), який уже багато років проживає в столиці Великобританії, місті Лондоні [1–3].

2009 року Володимирові Луціву виповнилося 80 років, святкування його ювілею широко відзначалося за кордоном і в Україні, зокрема в містах Івано-Франківську, Тернополі, Львові, а також у Надвірній.

Ще до 10-ліття незалежності України (2001 р.) Володимир Луців подарував своєму рідному місту Надвірній, у Музей історії Надвірнянщини, величезну колекцію мистецьких творів та особистий архів, що охоплює документи творчої спадщини співака – фоно- і відеотеку, багату книгозбірню мистецьких видань діаспори, листи та кореспонденцію, твори образотворчого мистецтва та скульптури, графіки, а також нотний архів і концертні бандури майстрів братів П. і О. Гончаренків та В. Гляда. Мемуарне видання – “Від Бистриці до Темзи”, що було приурочене до ювілейного 70-ліття В. Луціва, ставило метою ознайомити громадськість з його життєвим і творчим шляхом, відтворити найважливіші сторінки громадсько-культурологічної діяльності митця. Видання вміщує спогади співака, уривки деяких його статей та листування [4].

Життєвий і творчий шлях Володимира Луціва проходив і відбувається в неоднозначні періоди історії України, і хоча його більше половини припало на перебування за кордоном, але завжди він безпосередньо пов'язаний з її культурою. Основні періоди його творчого шляху – від 1956 до 80-х років, на який припадає пік активності концертно-гастрольної діяльності митця, і з 1980-х рр. до наших днів, коли відбувається переорієнтація діяльності В. Луціва з виконавської на організаційно-менеджерську як координатора мистецьких, церковно-релігійних акцій, гастролей в Україні та за кордоном.

Основними сферами культурно-громадської діяльності Володимира Луціва періоду 50-х рр. ХХ – початку ХХІ ст. можна вважати: концертно-пропагандистську, що включає виконавську працю В. Луціва (як співака, бандуриста), основою якої є популяризація української музики у світі (географія його виступів охоплює як країни Європи (Франція, Англія, Німеччина, Бельгія, Італія), Азії (Ізраїль), так і Америки (США, Канада) та Австралії; за період своєї творчої діяльності В. Луців брав участь у понад 2000 виступів); організаційно-просвітницьку, що забезпечує координацію мистецьких подій, гастролей українських колективів діаспори у світі, в Україні (Візантійського хору під кер. М. Антоновича, хору ім. М. Лисенка з Голландії, хорів “Гомін”, “Думка”, балету “Орлик” та ін.), виставок образотворчого мистецтва, церковно-

релігійних урочистостей в Україні та за кордоном (святкування 100-літнього ювілею та перепоховання у Львові тлінних останків Патріарха Й.Сліпого, святкування в Німеччині, Польщі, Італії 1000-ліття Християнства, у якому брали участь численні українські колективи зі всього світу, святкування 400-ліття Берестейської унії в Римі тощо), меценатство (як ініціатора створення мистецького благодійного фонду для молоді Надвірнянщини у 2002 р.); критично-публіцистичну, де Луців виступає як учасник радіо- і телепередач, оглядач музичних і художніх подій, публіцист, будучи дописувачем таких видань, як “Українська думка”, “Визвольний шлях”, “Український самостійник”, “Свобода” та ін. Його публіцистика – це свого роду антологія реалій мистецького життя діаспори та історії української культури. Серед жанрів статей вирізняються: статті-есе, статті-дослідження, відгуки-рефлексії, критичні нариси, інтерв’ю, доповіді. Журналістську діяльність Володимира Луціва доповнюють і опубліковані статті за останнє десятиліття, документальні матеріали, що зберігаються в музеї в Надвірній, зокрема, особисте листування з бандуристами, мистецтвознавцями, диригентами, художниками, духовенством, службовими особами, організаціями українського зарубіжжя (у переважній більшості), а впродовж останніх десятиліть – і України. Важливі документи епістолярної спадщини, що займають декілька об’ємних папок, “оживляють” щоденні організаційні й творчі клопоти культурного діяча, переживання виконавця, який щиро вболівав, щоб “наші, зарослі бур’янами ниви ... прополоти і засіяти добірним зерном, яке обов’язково проросте” [4, с.208].

З листів до Володимира Луціва формуються уявлення про дійсний стан мистецтва та громадських стосунків серед української діаспори. Велика кількість листів має діловий конкретний характер, у них ідеться про безпосередню участь В.Луціва в мистецьких і громадських акціях. Більшість їх складають документальну частину матеріалів фонду В.Луціва в музеї історії Надвірнянщини, лише частково опублікованих у ювілейному виданні [4, с.457–575]. Зокрема, це засвідчує особиста переписка маестро: з бандуристами українського зарубіжжя та України – Богданом Шарком, Григорієм Назаренком, Василем Ємцем, Григорієм Китастиєм, Віктором Мішаловим, Августином Малковичем, Богданом Жеплинським та ін.; з хореографом Василем Авраменком; з мистецтвознавцями – Михайлом Головащенко, Дарією Даревич, Осипом Залеським, Дмитром Степовиком та ін.; з художниками – Петром Андрусівим, Святославом Гординським, Михайлом Дмитренком, Михайлом Морозом, Григорієм Круком, Еммануїлом Миськом та ін.; з диригентами – Мирославом Антоновичем, Оленою Глібович, Андрієм Гнатишиним, Володимиром Колесником, Ярославом Бабуняком, Ігорем Раковським, Михайлом Дяболом, Іваном Гамкалом та ін.; з громадськими і політичними діячами – Миколою Жулинським, Павлом Юзиком, Ярославом Лемиком, Петром Савариним, Петром Юзиком, Джуліо Андреотті та ін.; зі церковними посадовцями – Мирославом Іваном кардиналом Любачівським, єпископом Софроном Мудрим, Михайлом Гринчишиним та ін.

Співпрацював Луців з багатьма засобами масової інформації, що було пов’язано як із концертними виступами маестро, так і з його організаційною роботою. Усі листи засвідчують не тільки велику кількість зв’язків, а й діловитість митця (співпраця із суспільно-політичним і науково-літературним місячником “Визвольний шлях”, часописами “Українська думка”, “Українське слово”, “Гомін України”, “Америка”, “Новий шлях” та ін.). Окрім цього, Луців активно контактував і вів переписку з багатьма колективами й організаціями як музичний менеджер в організації виступів і концертів колективів зарубіжжя й України: адміністрацією дівочого хору “Веснівка”, хору “Прометей”, Канадсько-Українською мистецькою фундацією “Кобзарське братство”, Комітетом українців Канади, Пластом К.В.О.М. (організація української молоді у Великій Британії), Світовим комітетом вільних українців, Українським фондом культури, Школою кобзарського мистецтва Нью-Йорка, Українською Студентською Громадою (Англія).

Епістолярна спадщина п. Луціва, його взаємне листування з відомими представниками української діаспори сприяють глибокому пізнанню як особистих подій біографії та творчості митця, так і загалом суспільно-громадського, концертного життя в українському зарубіжжі. Адресати В.Луціва формують узагальнений соціально-психологічний портрет його сучасника, визначають особливості мистецьких пріоритетів в історико-культурній панорамі країн Європи й Америки.

Неопубліковане раніше листування Володимира Луціва з бандуристами (виконавцями, диригентами, майстрами музичних інструментів, керівниками творчих організацій та колек-

тивів), оригінали якого знаходяться в особовому фонді митця в Музеї історії Надвірнянщини, постає як предмет дослідження в пропонованій статті. Така, нехай і вибіркова, але вартісна публікація листів до В.Луціва ставить **метою** відображення реалій мистецтва бандуристів діаспори як складової частини загальної духовної культури українського народу, що охоплює широкі сфери діяльності як у виконавстві, творчості, конструюванні інструментарію, так і в громадській, методично-педагогічній, видавничій справах, слугуватиме доповненням до непересічної постаті виконавця і пропагандиста української культури Володимира Луціва.

Листи публікуються вперше. Тексти подано без скорочень і змін, правопис та стиль оригіналів збережено.

Автор публікації висловлює глибоку вдячність працівникам Музею історії Надвірнянщини (м. Надвірна Івано-Франківської області) за можливість опрацювання автографів листів.

№ 1

Лист Г.Китастого¹ до В.Луціва

22 серпня 1957 року, Детройт

Вельмишановний п. Луців!

Нарешті Ваш лист потрапив до мене. Дійсно, капеля² в наступному концертному сезоні має відвідати Європу. Початок концертів запланований на лютий і березень (58 року).

Ви пропонуєте свої услуги. Дуже приємно. Ви згадуєте, що ми можемо Вас використати як соліста. Це добре. Але як буде з репертуаром? Ми тут на місці приготуємо програму і як виїдемо, то проб більше робити не будемо, будуть лише переїзди й концерти.

Напишіть, прошу Вас, як Ви це уявляєте. Можливо, Ви маєте якісь пропозиції в цій справі і ми дійсно з Вас скористаємо.

Потрудіться, прошу, й напишіть свою думку.

З пошаною, Гр. Китастий.

Івано-Франківська область, м. Надвірна. Музей історії Надвірнянщини. – Мистецький архів В.Луціва. – Папка № 1–2. Листування з організаціями, приватними людьми тощо. – Автограф, синя кулькова ручка. – Один аркуш.

№ 2

Лист П.Конопленка-Запорожця³ до В.Луціва

Hafford, Sask. Canada

14 червня 1963 р.

Високоповажаний Пане Луців!

Отримав Вашого листа, але був не присутній в дому, виїздив в кобзарських ділах... по нову довбану кобзу, тому з опізненням відповідаю.

Я вважаю, що не відповісти на листа не тільки негарно, а навіть і не культурно. Навіть ворогові та й то належало би відповісти.

Дуже мені приємно почути від Вас, що Ви БАНДУРИСТ-ПРОФЕСІОНАЛІСТ, а також факт, що наша народня реліквія БАНДУРА, “МАТИ” ЯКОЇ БУЛА КОБЗА, гомонить у Ваших руках, та розносить славу у вільному світі нагим великим предкам-творцям цих великих інструментів з якими наша народня творчість (думи й пісні), як “ЄВШАН ЗІЛЛЯ” ПРОБУДЖУЄ В ГЛИБИНІ ДУШІ У “ЗБАЙДУЖЛИХ”: “ХТО МИ ТА ЧИЇХ БАТЬКІВ ДІТИ?”...

Тепер, що до Вашого прохання, на жаль не могу його виконати. Дякую за зичливість “подавати за мене на Ваших концертних виступах”.

Справа в тому, що я в свою працю “ПРО КОБЗУ І БАНДУРУ”⁴ та про нариси кобзарського мистецтва, ВЛОЖИВ ЦІЛИХ 10 РОКІВ та великі кошти, пов’язані з ВИДОБУТТЯМ ДЖЕРЕЛЬНОГО МАТЕРІЯЛУ, якого шукав по багатьох бібліотеках та наукових інституціях, ОСОБИСТО, на

¹ Григорій Китастий (1907–1984) – бандурист, композитор, диригент, багаторічний керівник (1941–1984) Капелі бандуристів ім.Т.Шевченка (США), Герой України (2009, посмертно).

² Капеля бандуристів ім. Т.Шевченка (Детройт, США) – провідна мистецька концертна одиниця української діаспори. Створена 1918 р. в Україні, з 1949 р. постійно функціонує у США.

³ Павло Конопленко-Запорожець – канадійський кобзар, виконавець на ладковій кобзі.

⁴ “Про кобзу і бандуру” – робота Павла Конопленка-Запорожця, опублікована 1963 р.

теренах Канади і Америки, а також і листовно з великим накладом коштів (платив тим, що шукали) через знайомих в Європі. Бо без джерельного матеріалу, тим більше, коли СТВОРЕНИЙ ТВІР НА КАНВІ ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ, А МАЄ ПІДЛОЖЕ НАУКОВОЇ РОЗВІДКИ, ГОДІ НАВІТЬ МРІЯТИ, ЩОБ ВИПУСТИТИ ЇЇ У СВІТ...

Тому, я сердечно раджу кожному, ХТО ХОЧЕ СОБІ ВІДІБРАТИ СПОКІЙ І НАРАЖАТИ СВОЇ НЕРВИ, А ДО ТОГО НЕ МАЮЧИ ГРОШЕЙ, ТО... НЕХАЙ ПИШЕ КНИЖКИ...

В “Канадійському Фармарі”¹ мій манускрипт друкується з 1962 року, і має закінчитися за пару місяців, а з кінцем цього року ПЛЯНУЄТЬСЯ ВИДАННЯ КНИЖКИ з багатьма історичними світлинами. Багато видатків та особистого спокою я вложив в свою працю, а позатім ще й маю задоволення і то солідне...

Моя праця (книжка) щодо передруку навіть частинно.

Застереження законом. Отже всі права застережені. (Ви же пишете, що читаєте Канадійський фармер, а там об цьому є). Іначе й бути не може. Абсолютно не можу “акцептувати” навіть частинки ВИТЯГІВ З МОГО ТВОРУ, НЕХАЙ І ПЕРЕКРУЧЕНИХ... бо це було б в розріз моїх і моїх приятелів “плянів”...

Отже, коли видамо книжку, а Ви хотіли б дещо з неї (зазначю дещо) скористати, то прошу написати мені, що власне Ви хочете з неї зачерпнути? То я Вам відпишу.

Далі, я маю уже пропозиції видання її також і в Англійській мові. Словом уявіть собі дійсний стан. На книжці я “бізнесу” не буду мати, бо маю покрити (як ще вдасться) кошти. Щодо видання в майбутньому її в Англійській мові, то там маю надію отримати ЯКУСЬ КОМПЕНСАТУ.

Я мав дуже цікаве повідомлення від свого знайомого з Європи, який пише, що ЧИТАВ В ЯКОМУСЬ ЧАСОПИСУ ТОЧНІСЕНЬКУ АНАЛЬОГІЮ ЗМІСТУ (НЕ ВИЛИЧНОЇ СТАТТІ) МОГО МАНУСКРИПТУ З “К.Ф.”, в якому ЯКИЙСЬ АВТОР ЯКОЇСЬ БРОШУРИ ПОДАЄ ДАНІ “ПРО КОБЗУ І БАНДУРУ” ПОЧИНАЮЧИ як у мене З ФРЕСОК СВ.СОФІЇ та інше... і запитує ЧИ Я ДАВАВ ЗГОДУ ЦЬОМУ АВТОРУ, ЧИ МОЖЕ ЦЕ “СТЯГНУТО” З “К.Ф.”???

Це було кілька місяців тому. Я просив знайти той часопис, але знакомий пише, що забув назву його і дату, шукав і не знайшов.

Як бачите, то небезпечно друкувати в часопису МАНУСКРИПТИ, але як злапаю такого “переписувача”, то витягну консенквенцію.

Щодо справи: “кобзарських та взагалі мистецьких шляхів”, то на то на жаль вони дуже тяжки, а під оглядом фінансовим убогі... Я став КОБЗАРЕМ з 1902 року, коли мені було 12 років, і тоді ж я отримав в дарунку 12-струнну КОБЗУ – від нащадка Запорожців, тоді їй було вже 150 літ. Я не зустрічав кобзарів з кобзами, і здається, що Я ОДИН З КОБЗОЮ УКРАЇНСЬКОГО ТВОРУ СЕРЕД УКРАЇНСЬКОГО МОРЯ. Чи Ви бачили коли кобзу, хиба в музеї десь???

Мене запрошено на концерти до Англії, там я маю знайомих і приятелів. Але це покаже майбутнє.

Прошу відписати на мого листа.

Щиро Вас здоровлю, кобзар П.Конопленко-Запорожець.

Івано-Франківська область, м. Надвірна. Музей історії Надвірнянщини. – Мистецький архів В.Луціва. – Папка № 3. Листування з бандуристами, диригентами, співаками. – Оригінал листа – на друкарській машинці, підпис автора – сине чорнило. – Два аркуші.

№ 3

Лист М.Чорного-Досінчука² до В.Луціва

Школа бандури, Нью-Йорк, 25-го липня 1980 р.

Вельмишановний пане Маестро!

З залученої сторінки листа висланого Вам ще на початку квітня Ви побачите, що я старався з Вами сконтактуватись. Вернувся також Альбом, який я Вам вишлю вже хиба тоді коли Ви повернете додому.

Всі Ваші матеріали я дістав. Щире спасибі, буде що вибирати. Ми спізнались з виданням журналу “Бандура” аж на шість місяців. Різні перешкоди: фінанси, нечесність друкарень тощо.

¹ “Канадійський Фармар” – періодична газета українців провінції Саскачеван (Канада).

² Микола Чорний-Досінчук (1918–1999) – журналіст, головний редактор часопису “Бандура” (США), директор Школи кобзарського мистецтва Нью-Йорка.

Щойно з жовтнем місяця повинен появитись на 48 сторінок. Перше число є присвячене Василеві Ємцеві, який цього року обходить (2-го серпня, в наступну суботу) 90-ліття. Друге число майже повністю присвячуємо Капелі. В ньому вже подамо дещо про Вас. Відтак будемо мати більш вільну руку і будемо друкувати те, що ми будемо вважати за найважніше. Будьте спокійні, що про Вас будемо постійно подавати відомості, бо чейже Ви на європейському континенті зарепрезентували наш історичний інструмент, як ніхто інший. Я персонально надзвичайно захоплений Вашою активністю, а головне тим, що Ви бандуру скрізь просуваєте. Нині вислав бандуру до Ріно, Невада, американцеві проф. університету. Є замовлення навіть з Аляски! Присилайте по зможі нові матеріали про Ваші успіхи!

Щиро Вам гратуюлю та остаю з кобзарським привітом: Микола Чорний.

Івано-Франківська область, м. Надвірна. Музей історії Надвірнянщини. – Мистецький архів В.Луціва. – Папка № 3. Листування з бандуристами, диригентами, співаками. – Оригінал листа – на друкарській машинці, підпис автора – чорне чорнило. – Один аркуш.

№ 4

Лист В.Мішалова¹ до В.Луціва

Сідней, Австралія, 27 червня 1984 р.

Високоповажний пане Луців!

Привіт з далекої Австралії!

Нещодавно я одержав лист від пана Глада², де він мені порадив написати до Вас відносно концертної поїздки по українських осередках Англії.

Саме дуже я хотів відвідати Англію з концертами гри на бандурі і хотів би попросити Вас чи не має можливості таку подорож зробити.

У мене зараз на думці два варіанти, тобто приїхати наприкінці цього року на різдво десь в грудень до лютого місяця, тобто під час університетських канікул, або приїхати на наступний рік на довгі гастролі.

Якщо приїхати на “літні вакації” на різдво цю подорож я би хотів би пов’язати з відвідинами України, щоби деякі там матеріали знайти і також відвідати мою жінку, яку я майже два роки не бачив і яку советам так трудно візу дати на виїзд.

Якщо приїхати на цілий рік, тобто на великих гастроль, чи була б можливість організувати іще концерти в Європі, тото в Франції, в Бельгії, в Італії та в Німеччині? Мені пан Чорний говорив що є можливість, що мене запросять як викладача гри на бандурі в Українському Вільному Університеті на літо 85 року. Михайло Мінський обіцяв, що зможе щось зорганізувати мені, але щось затих, а один священник вислав мені запрошення, щоби виступати з хором в Польщі на цей серпень, але щось мало він мені пише останнім часом і здається, що діло вже пропало.

Окрім сольових концертів я згодний на будь-які спільні виступи та на роботу викладацьку, де міг би викладати “таємниць” швидкої техніки на бандурі.

Подорож в Англію дасть мені можливість добре познайомитися з Українським суспільством в Європі та порозмовляти з інтелігенцією відносно майбутності бандури на еміграції. Так само мені дасть можливість підібрати мені бандуру, яку я залишив у пана Глада, тай Вам зробити капронові нігті, які я Вам обіцяв.

У мене в особистому житті досить зараз багато цікавого. Зараз закінчую свої студії музикознавства в Сіднейському університеті. В скорому майбутньому почну роботу над дисертацією, матеріали які назбирав в Києві. Прийняли мене до спілки музикознавців Австралії і вже наприкінці цього року мають друкувати мою першу наукову роботу про характеристику українських дум.

Через кілька місяців має вийти моя друга платівка, яка буде на багато кращою від попередньої. До речі моя перша платівка вже продана понад 8500 примірників. Дістав я декілька гарних контрактів і працюю професійно як виконавець-бандурист.

¹ Віктор Мішалов (н. 1960 р.) – заслужений артист України, кандидат мистецтвознавства, пропагандист харківського способу гри на бандурі, модерного та автентичного інструментарію, нині проживає в Торонто (Канада).

² Василь Глад (Гляд) – майстер музичних інструментів (Великобританія).

Мабуть на цім і закінчу. Прошу, якщо можете помістіть статтю, яку я включив, до ваших часописів в Англії або ще й в Європі.

Бувайте здоровенькими.

З щирим кобзарським привітом з далекої Австралії, Віктор Мішалов.

Івано-Франківська область, м. Надвірна. Музей історії Надвірнянщини. – Мистецький архів В.Луціва. – Папка № 3. Листування з бандуристами, диригентами, співаками. – Оригінал листа – на друкарській машинці, підпис автора – чорне чорнило. – Один аркуш.

№ 5

Лист В.Мішалова до В.Луціва

Сідней, Австралія,
6 вересня 1986 р.

Високоповажний пане маестро Луців!

Не знаю, чи ви мене пам'ятатимете, але я є той бандурист з Австралії, котрий вже вам кілька разів писав в минулому. Якраз буду я знову в Англії десь наприкінці листопада. Маю відлетіти зі Сіднею десь 24-го і хотів у вас попросити нічліг.

Минулий раз, коли я у вас був, то ви мені пропонували у вас залишитися, а я хотів узнати, чи таке ще далі можливе, чи може місця не знайдеться чи взагалі будете в Англії в той же час.

Миرون Постолан¹ мені кілька концертів обіцяв організувати а потім маю їхати в Польщу, де хочу декілька виступів дати і потім заскочити на Україну, щоби підібрати нову бандуру. Також і зремонтувати мою тутешню бандуру.

Думаю, що багато про що ми могли переговорити відносно бандури і професійності. Ви ж дуже великий опит маєте відносно роботи на професійній сцені, а також з різними громадами і т. д. і т. п. У мене теж мабуть знайдеться чим поділитися, а саме обіцяв я вам нігті зробити².

Зараз досить зайнятий тут у нас. Записую вже третю платівку і випускаю книжку відносно українських народних інструментів. Також закінчую роботу над магістеркою і Додатковий диплом викладання музики в середніх школах.

На цім і кінчаю. Бажаю вам і вашій родині найкращого здоров'я і сподіваюся, що побачимося в скорому майбутньому.

З глибокою пошаною до вас, Віктор Мішалов.

Івано-Франківська область, м. Надвірна. Музей історії Надвірнянщини. – Мистецький архів В.Луціва. – Папка № 3. Листування з бандуристами, диригентами, співаками. Оригінал листа – на друкарській машинці, підпис автора – чорне чорнило. – Один аркуш.

№ 6

Лист Л.Мазура³ до В.Луціва

“Кобзарське Братство”⁴

The Kobzar Brotherhood, Bolton, 14 грудня 1986 р.

До Вп. п. Володимира Луціва в Лондоні

Вельмишановний Пане Луців!

Щиро дякуємо Вам за письмо в справі концертних відзначень 1000-ліття Хрещення Руси-України, які відбудуться в Роял Альберт Гол в травні 1988 року. Очевидно ми дуже добре розуміємо, як справа підготовки наразі представляється, та вважаємо, що евентуальний вигляд відзначення таки відбудеться в дійсно пам'ятливий спосіб, та будуть на належно високому мистецькому рівні.

¹ Мирон Постолан – бандурист-аматор (Великобританія).

² Штучні нігті для гри на бандурі.

³ Любомир Мазур – адміністратор квартету бандуристів “Кобзарське Братство” (Великобританія).

⁴ “Кобзарське Братство” (Великобританія) – квартет бандуристів у складі Любомира Мазура (адміністратор), Ігоря Лучки, Івана Гнилиці, Юрія Бабчука (художній керівник).

При цій нагоді просимо прийміть від нашого “Братства” щирий привіт, gratуляції та побажання на дальші многі літа із нагоди приводу вашого 40-літнього Ювілею Мистецької Праці. Тими днями дуже рідко приходиться зустрічатися з українцями – мистцями, які мають за собою стільки проробленої праці, осягів та заслуг. Власне тому то чуємося до милого обов’язку висловити Вам наші признання за примірну наполегливість Ваших зусиль та змагань у пропагуванні українського музичного мистецтва в діаспорі.

Остаємось з висловом правдивої пошани до Вас
за “Кобзарське братство”
Д-р Любомир Мазур (адміністратор)

Івано-Франківська область, м. Надвірна. Музей історії Надвірнянщини. – Мистецький архів В.Луціва. – Папка № 3. Листування з бандуристами, диригентами, співаками. Оригінал листа – на друкарській машинці, підпис автора – чорне чорнило. – Один аркуш – фірмовий бланк “Кобзарського Братства”.

№ 7

Лист

Б.Шарка¹ до В.Луціва

Мюнхен, 28 липня 2001 року

Дорогий Влодку!

Я дуже зрадів Твоїм листом і пам’яттю про мене. Завжди з цікавістю прочитую Твої репортажі з виставок, концертів і т.п.в “Українській думці”². Тішуся, що ти активний. Мені – як знаєш – вдарила в жовтні 80-ка. Як кажуть, в тому віці треба вже оглядатися “на задні колеса”. Ти у порівнянні зі мною – молодий, при Твоїй енергії, життєрадісності й здібностях можеш ще багато доброго зробити для України. Досі у громадській праці Ти мав всюди ключеві позиції – в Римі і у Львові коло св. п. патріарха Любачівського³. Ця сторінка невисвітлена у твоїх знаменитих споминах.

Добре Ти зробив, що передав архів до Надвірної. Ти є почесним громадянином міста, дали Тобі 2-кімнати – це велика честь, їх має ще Маланюківна⁴ в Музеї Крушельницької⁵. Але і Твоя спадщина незвичайно багата. Gratуюлю за грамоту “члена національної комісії”⁶. Маєш ще одну грамоту більше. Дивуюсь трохи, що Ти передав музеєві ще й чоботи⁷, ну і аж 2 бандури. Хіба одну залишив собі.

Чи повертаючись з Надвірної вступиш до Києва на річницю державности?

*

Влодку, я б радо написав щось про передачу твоїх мистецьких пам’яток до Надвірної – при тому згадав би теж про грамоту з Києва – може як це все відбудеться опиши все мені в листі, як треба, я устилізую і дам до “Хр. голосу”⁸, а може ще й деінде.

*

Зі мною нав’язав переписку бандурист Богдан Жеплинський зі Львова⁹, автор книжки “Коротка історія кобзарства в Україні” та ряду статей (200) в наукових збірниках тощо. Викладає кобзарознавство у Львівському університеті. Чи Ти з ним коли зустрічався?

¹ Богдан Шарко (н. 1920 р.) – співак-бандурист, публіцист, громадський діяч, проживає в м. Мюнхен (Німеччина).

² “Українська думка” – тижневик, орган Союзу Українців у Великобританії (СУБ), виходить з 1945 р. у Лондоні.

³ Кардинал Іван Любачівський (1914–2000) – Верховний архієпископ Львівський, кардинал, Глава Української греко-католицької церкви з 1984 до 2000 рр.

⁴ Ірина Маланюк (1919–2009) – видатна українська співачка, проживала в Австрії.

⁵ Історико-меморіальний музей імені Соломії Крушельницької у Львові.

⁶ Національна комісія з питань переміщення культурних цінностей через державний кордон України.

⁷ До музею був переданий костюм В.Луціва, стилізований під одяг запорізьких козаків.

⁸ “Християнський голос” – релігійний часопис українців Німеччини.

⁹ Богдан Михайлович Жеплинський – дослідник кобзарства, заслужений працівник культури України.

*

Влодку! Я мистець, мав добрий голос – ще нині співаю апостола в діапазоні октави (по-православному) – а що я не пустився на професійний шлях – був вже після 30-ки, не мав грошей (Ти був стипендіантом)¹ і так залишився аматором.

Ціню Твою приязнь до людей.

Також подивляю твого друга п. Івана Гречка². В кожному числі “Патріархату”³ прочитую його цікаві, із журналістичним хистом і знанням теми написані статті. Він жив під советами, скінчив їхні школи – а думає по-європейськи.

На цьому кінчу.

Сердечно Тебе здоровлю! Богдан з родиною.

Привіт твоїм рідним!

Івано-Франківська область, м. Надвірна. Музей історії Надвірнянщини. – Мистецький архів В.Луціва. – Папка № 3. Листування з бандуристами, диригентами, співаками. – Оригінал листа – на друкарській машинці, останні три рядки та підпис автора – синя кулькова ручка. – Два аркуші.

1. Дутчак В. Співак-бандурист Володимир Луців / В. Дутчак // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. – Івано-Франківськ : Плай, 2002. – Вип. IV. – С. 37–46.
2. Дутчак В. Мистецтво бандуристів українського зарубіжжя / В. Дутчак // Українознавчі студії. – 2/2000. – Івано-Франківськ : Плай, 2000 – С. 283–293.
3. Дутчак В. Інтерв'ю В. Дутчак з В. Луцівим // Приватний архів В. Дутчак. – 30 серпня 2001. – Аудіозапис.
4. Луців В. Від Бистриці до Темзи : спогади, документи, публікації, листи / В. Луців. – Львів : Дивосвіт, 1999. – 608 с.

Автор публікації вводить в наукове обличчя переписку відомого українського співака і бандуриста з Великої Британії Володимира Луціва. Серед його адресатів на протязі багатьох років були і залишаються відомі художники-бандуристи – виконавці, дирижери, які залишили в листах об'єктивні дані і суб'єктивні враження про стан розвитку бандурного мистецтва української діаспори.

Ключевые слова: Владимир Луцив, эпистолярный, украинская диаспора, художественная жизнь, бандурное искусство.

The author of publication enters correspondence of the known Ukrainian singer and bandura-player from Great Britain Volodymyr Luciv in a scientific appeal. Among his addressees during many years were and there are the known artists-bandura-players – performers, bandleaders which left in letters the objective information and subjective impressions about development of bandura art of Ukrainian foreignness status.

Key words: Vladimir Luciv, epistolary, Ukrainian diaspora, artistic life, bandura art.

УДК 314.743:78.071.2:82.155

ББК 85.313 (4 Укр)

Ганна Карась

НЕВІДОМІ ЛИСТИ МИХАЙЛА ГОЛИНСЬКОГО ДО ВАСИЛЯ БЕЗКОРОВАЙНОГО

Уперше публікуються десять оригінальних листів відомого українського співака Михайла Голинського (Канада) до відомого композитора та диригента Василя Безкоровайного (США) із фондів Тернопільського обласного краєзнавчого музею. Листи мають культурологічну цінність, оскільки допомагають глибшому пізнанню музичної культури української еміграції.

Ключові слова: Михайло Голинський, Василь Безкоровайний, листи, архів, музична культура, концерти, діаспора.

¹ Стипендію В.Луців отримав на навчання в Італії.

² Іван Гречко (н.1929) – шкільний товариш В.Луціва, культурно-громадський діяч, голова Клубу греко-католицької інтелігенції м. Львів, співробітник журналів “Патріархат” (США), “Гуцульщина” (Канада).

³ “Патріархат” – журнал Всесвітньої Української Патріархальної Федерації та Українського Патріархального Товариства в США.